

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Fauske, 14. januar 2011

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

E-post: nve@nve.no

Klage på vedtak: Konesjon for Femtevasselva kraftverk i Hamarøy kommune, Nordland.

FNF Nordland vil med dette påklage vedtak at Nord-Norsk Småkraft AS den 15.12.2010 fikk konsesjon til utbygging av Femtevasselva kraftverk i Hamarøy kommune, Nordland

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Norges store vannkraftressurser gjør at vi produserer ca. 25 prosent av Europas vannkraft, og er med det den største vannkraftprodusenten i Europa. Vannkraft er produksjon av fornybar energi og et viktig tiltak i arbeidet med å redusere klimautslippene gjennom mindre bruk av fossil energi. Problemet er at fornybar kraft ikke uten videre er miljøvennlig om den går ut over andre miljømål som f. eks. vern av biologisk mangfold og inngrepsfri natur. Nordland har i dag et el-kraftoverskudd på over 40 %. Det betyr at vi i vårt fylke produserer mer kraft enn vi bruker selv. Med begrenset overføringskapasitet kan vi ikke se at kraftbehovet skal være et argument for å realisere et eventuelt Femtevasselva kraftverk. Vi er av klar oppfatning av at konflikten med viktige verdier innen biologisk mangfold og friluftsliv er av så stor skala. Vi vil derfor klage på NVE's beslutning om å gi Nord-Norsk Småkraft AS konsesjon til å bygge Femtevasselva kraftverk. Etter vårt syn blir ikke de viktige natur- og friluftslivsverdier i området tatt hensyn til.

FNF Nordland understreker at vi ikke er negative til en hver form for vannkraftutbygging, men vi ser det som en viktig målsetning at de tiltakene som er minst konfliktfylte og mest miljøvennlige blir prioritert. Videre krever vi at naturmangfoldlovens forvaltningsprinsipper vurderes før endelig vedtak fattes.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Storgt. 39, 8200 Fauske

Tlf: 952 26425

www.fnf-nett.no/nordland

nordland@fnf-nett.no

Medlemmer i FNF Nordland: Turistforeningene i Nordland, KFUM/ KFUK Speidere på Helgeland, Norges speiderforbund i Salten, Norges Jeger og Fiskeforbund Nordland, Nordland Orienteringskrets, 4H Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, NOF Nordland, Sykklistenes Landsforening Bodø, Salten Naturlag, Leknes Padleklubb, Polarsirkelen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd

Naturmangfoldlovens formålsparagraf, jf. §1 er ”at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også for samisk kultur.” Naturmangfoldloven er en sektorovergripende lov som skal virke sammen med annet lovverk. Lovens §§ 8 – 12 omhandler hvilke forvaltningsprinsipper som skal utgjøre rammene for forvaltningen: *Alle tiltakshavere plikter å kvittere ut at de bygger sine søknader og utredninger på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok skal føre – var - prinsippet legges til grunn. I et økosystem(eks. vassdrag) skal de nye tiltakene videre sees i sammenheng med andre belastninger på økosystemet.*

FNF Nordland ønsker ikke at områder med stor naturopplevelsesverdi og som brukes til et aktivt friluftsliv forringes eller går tapt. Opplevelsesverdien/kvaliteten henger nøye sammen med miljøtema som landskap, inngrepsfrie naturområder, fisk og vilt.

I takt med at stadig mer inngrepsfri natur forsvinner, mister vi også grunnlaget og forutsetningene for kommende generasjoners friluftslivsutøvere. Når elver og bekker, vannårer og forgreininger ledes bort, forringes naturopplevelsen. Det finnes mye forskning som bygger opp under påstanden om at det enkle friluftslivet er nordmenns viktigste arena for fysisk aktivitet. Og fysisk aktivitet er en av de viktigste grunnpilarene i folkehelsearbeidet.

Nordland fylkeskommune befester sin satsning på friluftsliv gjennom regional friluftslivsstrategi som ble vedtatt i fylkestinget den 14. juni 2010. Her heter det blant annet:

”Alle grupper i befolkningen skal sikres mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og naturen gjennom helhetlig og langsiktig kommunal arealplanlegging.

Områder av stor verdi for friluftslivet skal sikres slik at miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting fremmes og naturgrunnlaget bevares.”

Ved å bygge Femtevasselva kraftverk, vil opplevelsesverdien utvilsomt reduseres ved inngrep som inntaksdam, kraftstasjon, veibygging, vannvei og skilting. Interessen for friluftslivsbruken i område vil bli redusert. Det gjelder for alle brukere; de som bruker område ofte og de som stopper for en kort rast. Rasteplassens nærhet til inntaket, og sikringstiltak og skilting (som henviser til at bading ikke må forekomme eller skjer på eget ansvar o.l.) vil forringe naturopplevelsen. Området brukes mest om sommeren (turistsesongen) og om høsten til jakt og bærplukking. Er det på denne måten vi ønsker å fortelle friluftslivsutøvere og turister hvordan vi ivaretar vår vassdragsnatur?

Som et utfartsområde for utøvelse av jakt, fiske og friluftsliv samt at det eksisterer tilrettelagte elementer (fiskebrygge) for funksjonshemmede, er vi kritiske til at det gis konsesjon for bygging av Femtevasselva kraftverk. Fylkesmannen i Nordland er i sin uttalelse datert 14.10.2009 kritisk til de negative effektene en eventuell utbygging vil ha for opplevelsesverdien i området, og henviser til kommunens friluftskartlegging hvor området rundt Femtevatnet og Sjettevatnet er angitt som et særdeles viktig utfartsområdet (A+).

Med en gang et inngrep er iverksatt endres også tilstanden til naturen i og rundt vassdraget fordi de fysiske og kjemiske forholdene endres. Dette påvirker plante- og dyrelivet, både direkte og indirekte. Arter og naturtyper av høy biologisk verdi, er som oftest resultat av naturlige prosesser som gjennom mange generasjoner (kontinuitet) har utformet landskapet.

Av biologiske viktige registreringer ble naturtypene gråor-heggeskog og gammel lauvskog registrert i influensområdet, noe som tilsier et rikt og frodig miljø og et stort potensial for høy biodiversitet. Av arter ble bl.a. rødlistearten fossenever, kategorisert som sårbar (VU) registrert. Nordland fylkeskommune fremmet innsigelse med hensyn til fosseneverlokaliteten og mente kunnskapsgrunnlaget ikke var godt nok og at føre-var prinsippet måtte legges til grunn. Vi er av samme oppfatning som Nordland fylkeskommune og vi påklager derfor vedtaket. Fylkesmannen i Nordland og Markus Kråkmo m.fl. gikk i mot utbyggingen på grunnlag av de negative konsekvensene tiltaket vil ha på biologisk mangfold. FM konkluderer i sin uttalelse datert 14.10.2009 at Fossenever sannsynlig vil forsvinne fra området.

Vi stiller oss kritiske til NVE's avgjørelse og etterspør en tydeligere praksis i saksbehandlingen og avgjørelser i henhold til naturmangfoldloven. Vi henviser til en tidligere konsesjonssøknad for Austerelva kraftverk i Sørfold kommune som er en sak med flere likhetstrekk men med annet utfall (saksnummer:200700257, vedtaksdato: 02.09.2010). Vi ser en uklar praksis i NVE's vurderinger og beslutninger i de aktuelle sakene. Med hensyn til rødlistearten flatsaltlav (VU) ble det ikke gitt konsesjon for bygging av Austerelva kraftverk. NVE vurderte saken følgende;

'En realisering av Austerelva kraftverk vil redusere vannføringen på utbyggingsstrekningen og dermed redusere fuktigheten langs vassdraget. Fossesprøytonen vil etter vår vurdering reduseres eller forsvinne fra området. Videre er flatsaltlaven fuktighetskrevende og sårbar for vannføringsendringer. Etter vår vurdering er det stor sannsynlighet for at denne forekomsten vil gå tapt ved en utbygging.'

.....Etter NVE's oppfatning er en utbygging av Austerelva kraftverk i strid med OEDs retningslinjer, nasjonale føringer og naturmangfoldloven.'

NVE avslår altså søknaden om konsesjon for Austerelva kraftverk med hensyn til hvilke konsekvenser en redusert vannføring og fuktigheten langs vassdraget vil ha for den sårbare flatsaltlaven. Vi påklager vedtaket om å gi Nord-norsk Småkraft tillatelse til bygging av Femtevasselva kraftverk p.g.a. de negative konsekvensene en redusert vannføring vil ha på verdifull naturtype og rødlistearten fossenever, og at naturmangfoldlovens forvaltningsprinsipper ikke er vurdert.

Som følge av lavere vannstand og tilsig av fuktighet, frykter vi at flere arter kan forsvinne og påvirke biodiversiteten som igjen vil resultere i at (vassdrags)naturen og landskap fremstår mer homogent. Som det påpekes i brev fra Rådgivende Biologer AS datert 26.6.2010, må det tas hensyn til at det kan finnes flere organismegrupper i området selv om de ikke er påvist under feltarbeidet. Rødlistearten fossenever ble funnet i naturtypen gammel løvskog som i hovedsak bestod av gammel osp. Ospa er p.g.a. sin næringsrike bark og korte levetid et av våre viktigste treslag i forhold til biologisk mangfold, for her vokser sjeldne lavarter, moser og vedboende sopp. Det er verdt å merke seg at gammel løvskog og gammel osp er flere av hakkespettenes leveområder. De fleste hakkespetter, som for eksempel grønnspett, gråspett, dvergspett og flaggspett lager reirhull i gamle ospetrær, noe som andre fuglearter, f.eks. spurveugle, drar nytte av å bruke til reirplass neste gang. Hakkespettene er derfor nøkkelarter i økosystemet, og indikerer ofte et rikt arts mangfold. Vi mener kunnskapsgrunnlaget er for dårlig og risikoen for irreversible skade på naturmangfoldet for stort. Endringer i de naturlige prosessene kan ha langt større negative effekter på naturtilstanden enn ønskelig. Derfor er det så viktig at naturmangfoldlovens forvaltningsprinsipper blir vurdert, og føre-var-prinsippet legges til grunn ved begrenset kunnskapsgrunnlag. Det har ikke vært tilfelle i saksbehandlingen og vi påklager derfor vedtaket.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

FNF Nordland er svært kritisk til at Nord-norsk Småkraft gis tillatelse til bygging av Femtevasselva kraftverk, med de følgene dette vil kunne ha for viktige natur- og friluftslivsverdier i området. Vi støtter ikke konklusjonen om at tiltaket med de foreslåtte avbøtende tiltak vil gi akseptable skadevirkninger på natur og friluftslivsverdiene. Videre stiller vi oss ikke bak NVE's konklusjon og helhetsvurderinger om at samfunnsnyttene av inngrepet er større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven er ikke vurdert, dette er en direkte saksbehandlingsfeil som gir grunnlag for å påklage vedtaket.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Arbeidsutvalgsleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator arealforvaltning

Kopi til

Miljøverndepartementet
Hamarøy kommune
Nordland fylkeskommune, Folkehelse
Nordland fylkeskommune, Plan og Miljø
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen
Friluftslivets Fellesorganisasjon
Sametinget
Reindriftsforvaltningen i Nordland

